

Jestem Eko

Zbrataj się z naturą

I SCENARIUSZ

II EDYCJI JESTEM EKO

Zbrataj się z naturą

Bądź bliżej natury - obserwuj,
zbrataj się z nią, bądź jej częścią.

Scenariusz realizowany w naturze, osoby z alergiami powinny być wcześniej o tym poinformowane i zabezpieczone.

Realizacja scenariusza obejmuje 2 etapy: praca w klasie i wyjście obserwacyjne na zewnątrz, które może być grupowe lub jako praca zlecona uczniom w formie indywidualnej.

Etap kształcenia:

II Etap kształcenia klasy 4-8

Przedmiot:

Biologia

Temat zajęć:

Jestem Eko. Bądź bliżej natury - obserwuj, zbrataj się z nią, bądź jej częścią. Kształtowanie i wdrożenie pozytywnych nawyków związanych z ochroną środowiska i poznawaniem natury.

Czas trwania:

Tyle ile trwają zajęcia koła przyrodniczego - od 45 min do 90 min.

Miejsce realizacji:

Szkoła, klasa oraz wyjście w teren. Pozalekcyjne spotkanie koła przyrodniczego.

Uzasadnienie wyboru tematu:

Zajęcia mają na celu kształtowanie postaw pro natura w codziennym życiu dzieci, pobudzenie zmysłu obserwacji oraz wzbudzenie empatii i wrażliwości przyrodniczej.

Realizacja scenariusza obejmuje 2 etapy: praca w klasie i wyjście obserwacyjne na zewnątrz. Wyjście może być grupowe lub jako praca zlecona uczniom w formie indywidualnej.

Cele ogólne:

- kształtowanie świadomości przyrodniczej i ekologicznej w codziennym życiu;
- wytworzenie nawyku codziennego przebywania na poza murami budynków na świeżym powietrzu;
- zachęcenie wszystkich uczniów, również tych ze szczególnymi potrzebami ruchowymi, do obcowania z naturą;
- wzbudzenie kreatywności i aktywności ucznia;
- wzbudzenie pozytywnych postaw pro natura;
- wyrobienie nawyku obserwacji przyrodniczej w otoczeniu bliższym i dalszym;
- wzbudzenie szacunku do otaczającej natury.

Cele szczegółowe:

- podejmowanie działań pro natura w sposób aktywny i reaktywny;
- umiejętność rozróżniania naturalnych zjawisk przyrodniczych i działalności człowieka;
- uświadomienie potrzeby obcowania ze środowiskiem naturalnym i nieurbanizowanym.

Kryteria sukcesu ucznia:

- uczeń rozumie czym jest natura, świat przyrodniczy;
- uczeń rozumie potrzebę codziennego przebywania poza murami budynków na świeżym powietrzu;
- uczeń potrafi znaleźć naturalne „zamienniki” przedmiotów używanych w codziennym życiu i będących dziełem człowieka;
- uczeń rozumie pojęcie „deficyt natury” i potrafi wytłumaczyć jakie są jego przyczyny.

Metody pracy:

Metody nauczania:

Podające: wyjaśnienie, prezentacja i nauka na przykładach, gry i zabawy edukacyjne, zadania kreatywne, grupowa lub indywidualna obserwacja.

Poszukujące: stworzenie przestrzeni do kreatywnych rozwiązań

Formy pracy uczniów: indywidualna, grupowa, zbiorowa

Rodzaj pracy: aktywna i reaktywna

Komponenty zajęć:

Edukacja przyrodnicza- wdrożenie pojęć: natura, świat przyrodniczy, deficyt natury.

Edukacja społeczno-psychologiczna

- pokazanie i uświadomienie potrzeby obcowania ze środowiskiem naturalnym w aspekcie zdrowotnym i poznawczym.

Formy pracy:

Uczniowie pracują grupowo w czasie pierwszej części zajęć prowadzonych przez nauczyciela. Biorą udział w dyskusji, swobodnie i aktywnie udzielają odpowiedzi, mogą konsultować i analizować wypowiedzi swoje i innych uczniów. Wspólnie z nauczycielem, jako moderatorem dyskusji, omawiają potrzebę obcowania ze środowiskiem naturalnym, przedstawiają swoje propozycje zbratania się z naturą.

Czym jest natura?

Określenia, które pomogą nam w dalszej części zajęć

Natura - to słowo wywodzi się z łaciny i oznacza przyrodę

Natura - to pojęcie mające wiele znaczeń. My pojmujemy naturę jako synonim przyrody, która obejmuje istoty żywe: rośliny, zwierzęta, grzyby, drobnoustroje oraz elementy, procesy i zjawiska zachodzące w świecie przyrodniczym.

Świat przyrodniczy to wszystko co stworzone zostało siłami natury bez udziału człowieka, świat roślinny, zwierzęcy, krajobraz oraz krążącą w przestrzeni energię.

Natura może też być rozumiana jako wszystko co jest oddzielone od działalności ludzkiej, nie jest wytworem człowieka i jego pracy. Całokształt procesów, zjawisk zachodzących samoistnie bez ingerencji człowieka.

Czy obcujesz z naturą na co dzień?

Pobyt w schronieniu jakim jest dom, czy inny budynek, jest naturalnym odruchem jeszcze z pradawnych czasów, kiedy neandertalczyki szukali ciepłego schronienia w jaskiniach. Dzisiaj spędzamy zbyt dużo czasu w pomieszczeniach zamkniętych, a zbyt mało na powietrzu.

Zapewniamy sobie komfortowe warunki życia, utrzymując stałą temperaturę w pomieszczeniach, w których przebywamy. Jest w nich sucho, widno, ciepło, nie wieje wiatr. Nie musimy o nic walczyć, jak robili to nasi przodkowie, ale mamy deficyt natury.

Ciekawostka

Czy wiesz, że przeciętny Polak spędza około **80%** czasu w pomieszczeniach? Są to zarówno budynki mieszkalne, jak i takie, w których wykonujemy pracę, uczymy się, robimy zakupy itp. (dane GIS 2021)

Mamy deficyt* natury. Dlatego zapraszamy Cię dzisiaj do kontaktu z przyrodą.

Spotkaj się z naturą wyjdź jej naprzeciw.

*Deficyt czyli niedosyt, niewystarczająca ilość, brak

Ćwiczenia dla Was:

Zastanówcie się, ile czasu spędzacie w ciągu dnia w jakich miejscach. Spróbujcie określić, jak długo przebywacie na poza budynkami, na powietrzu? Czy potraficie powiedzieć, kiedy i jak długo byliście na łonie natury? W ogrodzie? Może nad morzem lub nad rzeką, a może w parku na spacerze z psem?

Ciekawostka:

Czy wiecie, że wg naukowców dzieci w wieku szkolnym powinny przebywać ok. 3 godzin dziennie przez cały rok na powietrzu, poza budynkami, pamiętając o odpowiednim dostosowaniu się do warunków pogodowych? Zapewni Wam to prawidłowy rozwój i zahartuje.

Gdzie szukać natury?

Jak już wiesz z definicji, natura to świat przyrodniczy. Zatem obcu z nim, obserwuj go.

Czy wiesz jakie są elementy świata przyrodniczego? Wybierz tylko elementy natury:

Kałuża

Altana ogrodowa

Kamień

Mysz

Sowa

Płot

Fotobudka

Wnyki

Paśnik

Gniazdo

Góra

Zbiornik przeciwpożarowy

Plaża nadmorska

Pustynia

Rów przeciwpożarowy

Lizawka solna

Kamieniołom

Zapora wodna

Szałas leśny

Matecznik

Ambona leśna

Borówki

Tama bobrza

Budka lęgowa

Zioła

Zrzucone rogi

Ścieżka z tłuczenia

Rzęsa na jeziorze

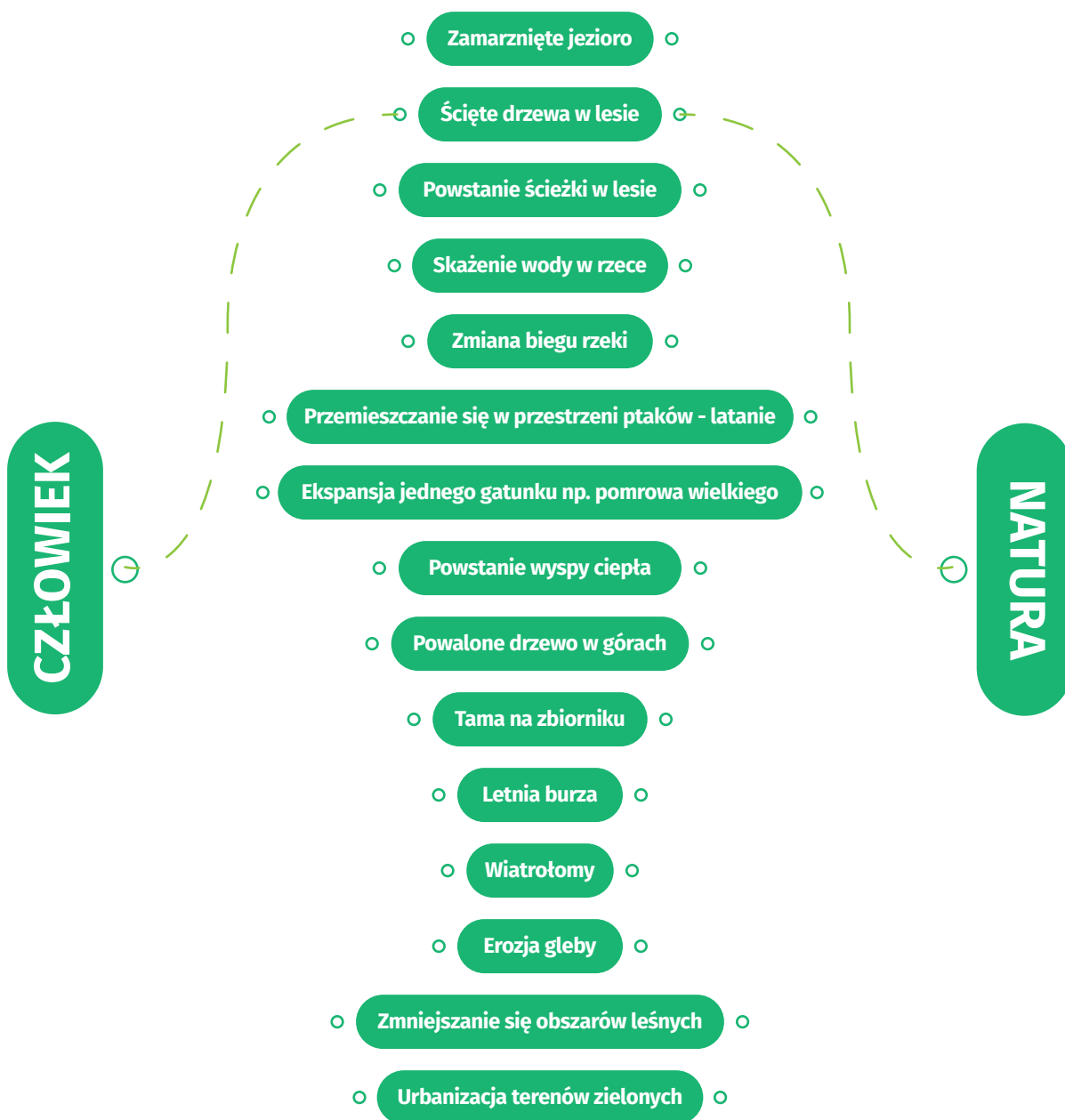
Jajko

Pióro ptaka

Zadanie dla Was:

Wybierzcie te **zjawiska**, które są wg Was naturalne i te, które są dziełem człowieka. Może znajdziecie też takie, które mogą być częścią wspólną.

Znajdź odpowiednik w naturze:

Zamarznięte kostki lodu / grad

Środki przeciw przeciw przeziębieniu / kora wierzby, liście lipy

Zaopatrzenie w pożywienie / polowanie

Sprawdzenie prognozy pogody w mediach / ptaki przestają śpiewać i szukają
schronienia, jaskółki nisko latają, kwiaty zamykają się

Zmiana garderoby z zimowej na letnią / zmiana futra u zwierząt / wylinka

Robienie dużych zapasów sezonowych / zapasy na zimę

Wyróżnianie się strojem / żywe i jaskrawe kolory kwiatów, liści - wabiące owady

Wybierzcie, kto ma największe szanse obcować z naturą.

Przyznajcie punkty: 1, 3, 5

- 5 Mieszkaniec Alaski
- 1 Mieszkaniec Warszawy
- 5 Leśniczy
- 5 Właściciel siedliska
- 1 Pracownik korporacji z dużego miasta
- 5 Pszczelarz
- 5 Mieszkaniec wsi
- 5 Mieszkaniec nadmorskiego miasteczka
- 3 Mieszkaniec Olsztyna
- 3 Mieszkaniec Sopotu
- 5 Góral „spod samiutek Tatr”
- 1 Mieszkaniec Tokio (największego miasta świata)
- 3 Mieszkaniec Szkocji
- 5 Strażnik Biebrzańskiego Parku Narodowego
- 1 Mieszkaniec Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego
- 5 Rolnik
- 5 Hodowca koni
- 1 Mieszkaniec Nowego Yorku
- 5 Mieszkaniec Wysp Indonezyjskich
- 5 Mieszkaniec Borów Tucholskich

Dyskusja z udziałem nauczyciela jako moderatora

Pytania zadawane przez nauczyciela w dyskusji moderowanej

Jakie macie pomysły żeby obcować z naturą?

Można ją podziwiać albo przebywać na jej tonie, albo uprawiać sporty lub rekreację. Dajcie swoje propozycje.

Jeśli potrzebujecie inspiracji, znajdziecie je poniżej:

- jazda na nartach;
- pływanie w jeziorze lub po jeziorze np. łódką, kajakiem lub pływanie wptaw;
- spacer po lesie, po parku;
- praca w ogrodzie;
- obserwowanie ptaków, słuchanie ich śpiewów;
- wędrówki po górach.

Zadanie dla Was

Zaplanujcie wyjście na spacer obserwacyjny. Możecie wyjść pojedynczo lub w towarzystwie. Umówcie się z waszym opiekunem i zorganizujcie wspólne wyjście. A może uda się wyjść grupowo?

Zaplanujcie trasę i obserwujcie przyrodę, przypatrujcie się naturze, słuchajcie jej odgłosów. Może spotkacie na swojej drodze gniazda ptaków, a może powalone pnie, które są czyimiś domem, może zobaczycie kolorowe motyle na kwiatach. Wytężajcie zmysły: patrzcie, słuchajcie i czujcie.

Ważne, abyście zaobserwowali życie w świecie przyrodniczym. Po powrocie opiszcie co widzieliście.

Miłej wycieczki!

Propozycje zbratania się z naturą:

Spacer po lesie, parku, rezerwacie przyrody, parku krajobrazowym
- niezależnie od regionu.

To, jak możecie bratać się z naturą, jest zależne od miejsca, w którym przebywacie.

Uwaga!

Jeśli jesteś osobą ze szczególnymi potrzebami, nie rezygnuj ze zbratania się z naturą, wybierz miejsce przyjazne Tobie.

Podajemy przykłady miejsc, które deklarują przystosowanie dla osób ze specjalnymi potrzebami:

- Trójmiejski Park Krajobrazowy;
- Ogród Botaniczny w Powsinie;
- Warszawski Ogród Zoologiczny;
- Ogród dla dzieci niedowidzących - Ośrodek Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dzieci w Gdańsku;
- Arboretum Bolestraszyce;
- Bucharzewo leśny ogród edukacyjny Leśna Przygoda;
- Babiogórski Park Narodowy poleca "Ogród Zmysłów" przygotowany specjalnie dla osób niepełnosprawnych;
- Ogrody Sensoryczne w Muszynie.

A może wybieriecie się do ogrodu zoologicznego?

Jeśli macie taką możliwość zaplanujcie wycieczkę i skorzystajcie.

My zapraszamy Was do Warszawskiego Ogrodu Zoologicznego, który obchodzi w tym roku 75-lecie.

Dla warszawiaków jest to miejsce szczególnie ściśle związane z historią walecznej stolicy.

Ogród Zoologiczny zaprasza wszystkich miłośników przyrody, w tym osoby ze specjalnymi potrzebami: ociemniałe czy niedowidzące.

Warszawskie ZOO jest miejscem ekologicznym i bliskim naturze. Tu w warunkach miejskich możecie obcować z przyrodą. Spotkacie tu zwierzęta z różnych stron świata, ale również tutaj dom znalazły bogato gniazdujące wrony, wróble oraz bociany, które mają tu azyl.

Ciekawostka

Bociany z azylu w Warszawskim ZOO, przewożone są do Wielkiej Brytanii i tam znajdują dom. Dzięki polskim ptakom odbudowuje się bocianie stada.

Ekodziałania / ekomiejsca w Warszawskim ZOO:

- ekowioska dla najmłodszych odwiedzających. To miejsce bawi i uczy;
- miejsca na rodzinne pikniki a nawet grillowanie;
- łąki kwietne i grządki ziołowe dla owadów;
- szklarnia, w której hoduje się warzywa;
- alejki wysypane naturalnym tłuczniem, a nie wyłożone asfaltem;
- hotele i domki dla owadów;
- w przygotowaniu jest farma fotowoltaiczna.

Praca dla uczniów:

Zróbcie relację z Waszego zbratania się z naturą. Pstrykajcie zdjęcia, róbcie zielniki, nagrywajcie odgłosy przyrody, wdychajcie zapachy, patrzcie i zapamiętajcie.

Chłońcie naturę pamiętając, że jesteście gośćmi, którzy nie śmiecą, nie niszczą i nie hałasują w czyimś domu.

Podsumowanie

Zajęcia „Jestem EKO – Zbrataj się z naturą” są otwarciem i zaangażowaniem uczniów w nowe relacje ze środowiskiem naturalnym. Są propozycją zainteresowania, nowym spojrzeniem na otaczającą przyrodę, którą można nie tylko obserwować ale i stać się jej częścią.

Zajęcia są rozszerzeniem wiadomości z zakresu podstaw edukacji ekologicznej i ochrony środowiska.

Zajęcia mają charakter dyskusji moderowanej przez nauczyciela. Sprzyjają kreatywnemu myśleniu, swobodnemu wypowiedzianiu się, kojarzeniu faktów, przekazywaniu spostrzeżeń oraz szukaniu rozwiązań.

Celem zajęć jest wzbudzenie i kształtowanie świadomości ekologicznej oraz przyrodniczej uczniów w życiu szkolnym. Wdrożenie i zastosowanie codziennego przebywania poza murami budynków na świeżym powietrzu. Najważniejszym aspektem zajęć jest to, aby uczniowie widzieli potrzebę zastosowania przekazanej wiedzy w praktyce, co będzie skutkowało wzmocnieniem ich świadomości ekologicznej i przyrodniczej

Jestem Eko

Zbrataj się z naturą

Projekt realizowany
w Instytucie Badań Edukacyjnych
przez
Centrum Analiz i Rozwoju
Edukacji Obywatelskiej

Autor projektu i scenariuszy:
Kinga Biernacka CAiREO

Opracowanie graficzne:
Takie Studio

Załącznik nr 1

Gdzie szukać natury?

Czy wiesz jakie są elementy świata przyrodniczego? Wybierz tylko elementy natury:

Kałuża

Altana ogrodowa

Kamień

Mysz

Sowa

Płot

Fotobudka

Wnyki

Paśnik

Gniazdo

Góra

Zbiornik przeciwpożarowy

Plaża nadmorska

Pustynia

Rów przeciwpożarowy

Lizawka solna

Kamieniołom

Zapora wodna

Szałas leśny

Matecznik

Ambona leśna

Borówki

Tama bobrza

Budka lęgowa

Zioła

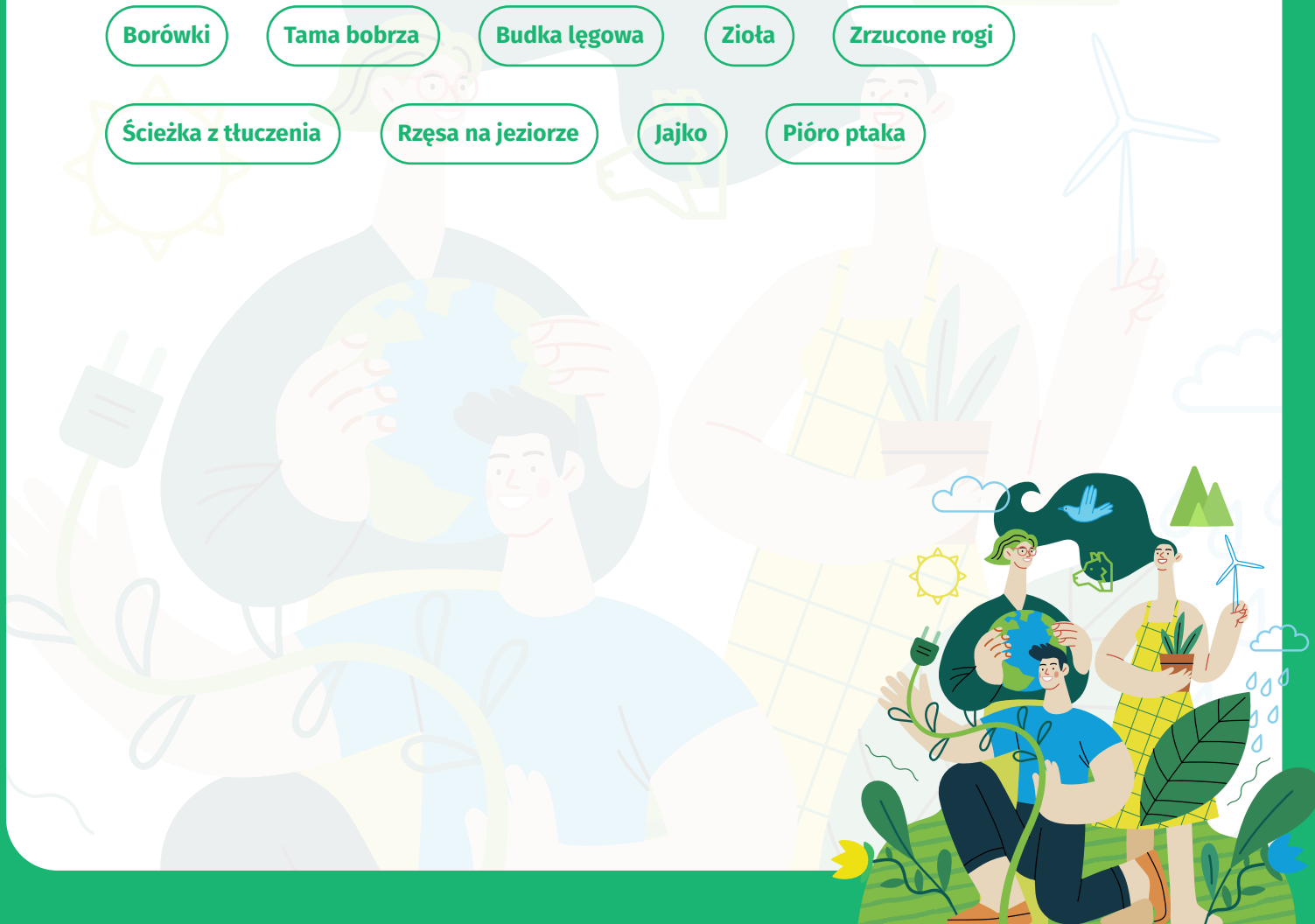
Zrzucone rogi

Ścieżka z tłuczenia

Rzęsa na jeziorze

Jajko

Pióro ptaka

Załącznik nr 2

Zadanie dla Was:

Wybierzcie te **zjawiska**, które są wg Was naturalne i te, które są dziełem człowieka. Może znajdziecie też takie, które mogą być częścią wspólną. (Połącz kropki)

CZŁOWIEK

NATURA

- Zamarznięte jezioro
- Ścięte drzewa w lesie
- Powstanie ścieżki w lesie
- Skażenie wody w rzece
- Zmiana biegu rzeki
- Przemieszczanie się przestdzeni ptaków - latanie
- Ekspansja jednego gatunku np. pomrowa wielkiego
- Powstanie wyspy ciepła
- Powalone drzewo w górach
- Tama na zbiorniku
- Letnia burza
- Wiatrołomy
- Erozja gleby
- Zmniejszanie się obszarów leśnych
- Urbanizacja terenów zielonych

Załącznik nr 3

Znajdź odpowiednik w naturze:

Zamarznięte kostki lodu

Przykład:

Środki przeciw przeziębieniu

Przykład:

Zaopatrzenie w pożywienie

Przykład:

Sprawdzenie prognozy pogody w mediach

Przykład:

Zmiana garderoby z zimowej na letnią

Przykład:

Robienie dużych zapasów sezonowych

Przykład:

Wyróżnianie się strojem

Przykład:

Załącznik nr 4

Wybierzcie, kto ma największe szanse obcować z naturą

Przyznajcie punkty: 1, 3, 5

- Mieszkaniec Alaski
- Mieszkaniec Warszawy
- Leśniczy
- Właściciel siedliska
- Pracownik korporacji z dużego miasta
- Pszczelarz
- Mieszkaniec wsi
- Mieszkaniec nadmorskiego miasteczka
- Mieszkaniec Olsztyna
- Mieszkaniec Sopotu
- Góral „spod samiutkich Tatr”
- Mieszkaniec Tokio (największego miasta świata)
- Mieszkaniec Szkocji
- Strażnik Biebrzańskiego Parku Narodowego
- Mieszkaniec Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego
- Rolnik
- Hodowca koni
- Mieszkaniec Nowego Yorku
- Mieszkaniec Wysp Indonezyjskich
- Mieszkaniec Borów Tucholskich

